

ODKRYWAMY HISTORIĘ. KLASA 4

WYMAGANIA EDUKACYJNE

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Co to jest historia?					
1. Czym jest historia?	Uczeń: - definiuje pojęcie historia - wskazuje różnice między przeszłością, teraźniejszością i przyszłością	Uczeń: - wyjaśnia, kto zajmuje się badaniem przeszłości - wymienia muzę, która jest patronką historii	Uczeń: - na prostym przykładzie przedstawia związku przyczynowo-skutkowe - przedstawia proces badania przeszłości przez historyka	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego warto uczyć się historii	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego Herodota nazywamy ojcem historiografii
2. Czas w historii	Uczeń: - wymienia jednostki czasu, jakimi posługuje się historyk - podaje wydarzenie, od którego liczymy czas	Uczeń: - umie określić wiek, w którym miało miejsce przykładowe wydarzenie - potrafi uporządkować przykładowe wydarzenia w kolejności chronologicznej	Uczeń: - wyjaśnia pojęcie chronologia - wymienia epoki historyczne - rozróżnia daty przed naszą erą i naszej ery i umie je uporządkować chronologicznie	Uczeń: porównuje sposoby mierzenia czasu przez ludzi w przeszłości i współcześnie	Uczeń: - podaje przykładowe wydarzenia, od których ludzie liczyli lub liczą obecnie czas - wie, kto podzielił dobę na 24 godziny i godzinę na 60 minut
3. Źródła	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
historyczne	• podaje definicję źródła historycznego • przedstawia podział źródeł historycznych	• potrafi przyporządkować przykładowe źródła historyczne do odpowiedniej grupy • wymienia przykładowe miejsca, gdzie są przechowywane źródła historyczne	• wyjaśnia, co to jest dziedzictwo historyczne • wymienia, na co trzeba zwracać uwagę w czasie badania źródeł historycznych • wyjaśnia, czym zajmuje się archeolog	• wyjaśnia, na co trzeba zwracać uwagę w czasie badania źródeł historycznych • wyjaśnia specyfikę źródeł niematerialnych	• podejmuje próbę oceny wiarygodności przykładowego źródła
4. Mapa historyczna i plan	Uczeń: • wymienia elementy mapy historycznej • podaje definicję planu	Uczeń: • wymienia przykładowe informacje, które można wyczytać z mapy historycznej i planu • pokazuje na mapie i planie określone punkty	Uczeń: • wskazuje różnice między mapą a planem • posługuje się mapą historyczną i planem	Uczeń: • wyjaśnia, jakie informacje można wyczytać z mapy historycznej, a jakie z planu	Uczeń: • porównuje mapy historyczne lub plany tych samych miejsc z różnych okresów i wyciąga wnioski
II. Moja mała i wielka ojczyzna					

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
5. My i nasza historia	Uczeń: • posługuje się terminami związanymi z krewnymi • sporządza przykładowe, proste drzewo genealogiczne	Uczeń: • posługuje się terminami związanymi z rodziną: powinowaci, pokolenie • wymienia źródła, z których można czerpać informacje o historii rodziny	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego osoby w jednej rodzinie mają różne nazwiska • wyjaśnia, czym zajmuje się genealogia	Uczeń: • posługuje się terminami związanymi z rodziną: po mieczu, po kądzieli • wyjaśnia różnicę między rodziną a rodem • sporządza przykładowe rozbudowane drzewo genealogiczne	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego warto znać historię rodziny • podejmuje próbę oceny, na ile na podstawie historii rodziny można poznać historię kraju
6. Moja mała ojczyzna	Uczeń: • wymienia regiony Polski i pokazuje na mapie region, w którym mieszka • opisuje przykładowe charakterystyczne dla regionu, w którym mieszka, legendy, zwyczaje, stroje, zabytki	Uczeń: • wymienia elementy, którymi różnią się regiony Polski od siebie • wymienia przykładowe legendy i zwyczaje z innych regionów Polski	Uczeń: • opisuje charakterystyczne dla regionu, w którym mieszka, legendy, zwyczaje, stroje, zabytki • wymienia legendy i zwyczaje z innych regionów Polski	Uczeń • wyjaśnia, skąd wzięły się różnice między regionami Polski • wyjaśnia, czym jest mała ojczyzna	Uczeń: • przedstawia znane postaci, współczesne lub historyczne, związane z regionem, w którym mieszka • przedstawia sposób ich upamiętnienia w regionie
7. Moja ojczyzna –	Uczeń: • opisuje położenie	Uczeń: • definiuje pojęcia:	Uczeń: • rozumie pojęcia:	Uczeń: • wyjaśnia różnicę	Uczeń: • wymienia trzy inne

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Polska	Polski na mapie - definiuje pojęcie ojczyzna - wymienia symbole państwa polskiego i główne święta państwowe	naród, obywatel, Unia Europejska - pokazuje na mapie województwo, w którym mieszka - wymienia elementy, które składają się na definicję państwa - rozpoznaje symbole Polski i Unii Europejskiej	naród, ojczyzna, państwo, obywatel, Unia Europejska - podaje przykłady postawy patriotycznej - wyjaśnia, przy jakich okazjach jest śpiewany lub grany hymn	między narodowością a obywatelstwem - wyjaśnia, z jakimi wydarzeniami są związane główne święta państwowe - wyjaśnia, gdzie poza granicami Polski można zobaczyć polską flagę	święta państwowe i wydarzenia z nimi związane - wyjaśnia, co może wpływać na zmianę symboli i świąt państwowych - wyjaśnia znaczenie symboli Unii Europejskiej
III. Narodziny cywilizacji					
8. Od koczowników do osadników	Uczeń: - wymienia sposoby zdobywania żywności przez człowieka w koczowniczym trybie życia - wymienia sposoby zdobywania żywności przez człowieka w osiadłym trybie życia - wymienia jedno znaczenie ognia dla człowieka	Uczeń: - wymienia sposoby produkcji narzędzi przez człowieka w koczowniczym trybie życia - wymienia sposoby produkcji narzędzi przez człowieka osiadłego - pokazuje na mapie osady neolityczne - przedstawia rolę ognia dla człowieka	Uczeń: - charakteryzuje koczowniczy tryb życia - charakteryzuje osiadły tryb życia - pokazuje na mapie rejon Żyznego Półksiężycza - przedstawia skutki rewolucji neolitycznej	Uczeń: - porównuje koczowniczy i osiadły tryb życia - wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna - poprawnie stosuje terminologię	Uczeń: charakteryzuje wytwory kultury (malowidła, posąжки) człowieka pierwotnego
9. Pierwsze cywilizacje	Uczeń: pokazuje na mapie rejony, gdzie	Uczeń: wymienia grupy społeczne, które żyły	Uczeń: wyjaśnia rolę rzek w rozwoju	Uczeń: wyjaśnia rolę poszczególnych grup	Uczeń: przedstawia osiągnięcia ludów

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	powstały pierwsze cywilizacje i rejon Mezopotamii wymienia uprawnienia władcy	w pierwszych państwach - wymienia rodzaje pisma, którymi posługiwano się w rejonie Żyznego Półksiężycza - wymienia osiągnięcia cywilizacji Mezopotamii	pierwszych cywilizacji - charakteryzuje osiągnięcia cywilizacji Mezopotamii - charakteryzuje religię politeistyczną	społecznych w pierwszych państwach - przedstawia rolę pisma w rozwoju pierwszych cywilizacji - wyjaśnia, co to był ziggurat	zamieszkujących Mezopotamię, z których korzystamy współcześnie
10. Starożytny Egipt – kraj faraonów	Uczeń: - pokazuje na mapie Egipt i Nil - wymienia uprawnienia faraona - wymienia przykładowych bogów starożytnego Egiptu - wymienia przykładowe osiągnięcia cywilizacji starożytnego Egiptu	Uczeń: - wymienia symbole władzy faraona - przedstawia hierarchę społeczną starożytnego Egiptu - przedstawia zwyczaje pogrzebowe Egipcjan - wymienia osiągnięcia cywilizacji starożytnego Egiptu	Uczeń: - pokazuje na mapie Gizę i Dolinę Królów w Tebach - wyjaśnia rolę Nilu w rozwoju Egiptu - wyjaśnia symbolikę oznak władzy faraona - charakteryzuje osiągnięcia cywilizacji starożytnego Egiptu	Uczeń: - charakteryzuje społeczeństwo starożytnego Egiptu - wyjaśnia rolę kapłanów w starożytnym Egipcie - wyjaśnia, jak Egipcjanie wyobrażali sobie bogów - wyjaśnia, co wpłynęło na zwyczaje pogrzebowe Egipcjan	Uczeń: przedstawia wkład polskich archeologów w ratowanie egipskich zabytków
IV. Dziedzictwo starożytnej Grecji					
11. W krainie Hellenów	Uczeń: pokazuje na mapie Grecję i najważniejsze <i>polis</i>	Uczeń: pokazuje obszary wielkiej kolonizacji greckiej	Uczeń: opisuje na mapie położenie Grecji i najważniejszych	Uczeń: opisuje na mapie obszary wielkiej kolonizacji greckiej	Uczeń: wymienia współczesne miasta, które dawniej były

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	- wymienia zajęcia ludności greckiej - wymienia skutki wielkiej kolonizacji greckiej	- charakteryzuje warunki naturalne panujące w Grecji - wymienia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej	<i>polis</i> - wyjaśnia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej - charakteryzuje skutki wielkiej kolonizacji greckiej	- i pokazuje przykładowe kolonie greckie - wyjaśnia, jak warunki naturalne panujące na Półwyspie Bałkańskim wpłynęły na powstanie <i>polis</i>	koloniami greckimi, i w miarę możliwości podaje ich greckie nazwy
12. Demokracja ateńska	Uczeń: - wymienia formy ustrojowe występujące w greckich <i>polis</i> - wymienia kompetencje zgromadzenia obywateli	Uczeń: - wymienia grupy społeczne w Atenach - wyjaśnia, na czym polegał sąd skorupkowy	Uczeń: - przedstawia rolę Peryklesa w rozwoju demokracji ateńskiej - wyjaśnia, kto był obywatelem Aten - wymienia organy władzy w Atenach i ich kompetencje	Uczeń: - charakteryzuje grupy społeczne w Atenach - wyjaśnia, w jaki sposób Ateńczycy bronili się przed wprowadzeniem tyranii - wskazuje na powiązania i zależności pomiędzy organami władzy w Atenach	Uczeń: porównuje znaczenie tych samych terminów w starożytnej Grecji i współcześnie
13. Grecy i ich bogowie	Uczeń: - wymienia przykładowych bogów greckich i ich atrybuty - wymienia przykładowe utwory	Uczeń: - wymienia formy kultu bogów greckich - wymienia dyscypliny sportowe, w których rywalizowano na igrzyskach	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie atrybutów poszczególnych bogów greckich - wymienia autorów dzieł literackich	Uczeń: - wyjaśnia genezę teatru greckiego - wyjaśnia rolę wyroczni i igrzysk w życiu Greków	Uczeń: porównuje igrzyska olimpijskie z innymi igrzyskami, które odbywały się na terenie Grecji

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	literackie starożytnej Grecji	• przedstawia cechy charakterystyczne igrzysk olimpijskich	starożytnej Grecji	• ocenia, czy mitologię uznajemy za dzieło literackie czy religijne	
14. Nauka i sztuka starożytnej Grecji	Uczeń: • wymienia filozofów greckich • wymienia najbardziej znane zabytki sztuki greckiej	Uczeń: • charakteryzuje architekturę grecką na przykładzie Partenonu • opisuje sposób wychowania chłopców w Atenach i Sparcie	Uczeń: • wyjaśnia pojęcie filozofia • przedstawia osiągnięcia starożytnych Greków w nauce • porównuje cele wychowania chłopców w Atenach i Sparcie	Uczeń: • charakteryzuje malarstwo wazowe • porównuje sposób wychowania dzieci w Atenach i Sparcie	Uczeń: • rozumie powiedzenia funkcjonujące w języku polskim związane z wychowaniem w Sparcie: „spartańskie warunki”, „lakoniczny sposób mówienia”
V. Dziedzictwo starożytnego Rzymu					
15. W starożytnym Rzymie	Uczeń: • opisuje położenie Rzymu na mapie • wymienia uprawnienia zgromadzenia, konsula, kwestora	Uczeń: • pokazuje na mapie granice imperium rzymskiego w czasie największego rozkwitu • wyjaśnia, kim byli	Uczeń: • wymienia uprawnienia trybuna ludowego, pretora i cenzora • wyjaśnia, w jakich okolicznościach	Uczeń: • wyjaśnia, co sprzyjało ekspansji starożytnego Rzymu • przedstawia położenie niewolników	Uczeń: • rozumie powiedzenia funkcjonujące w języku polskim związane z działaniami Juliusza Cezara:

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	i senatu w starożytnym Rzymie	gladiatorzy • przedstawia skutki przejęcia władzy przez Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta	powoływano dyktatora • wyjaśnia, w jakich okolicznościach objęli władzę Juliusz Cezar i Oktawian August	w starożytnym Rzymie	„przekroczyć Rubikon”, „kości zostały rzucone”
16. Osiągnięcia starożytnych Rzymian	Uczeń: • wymienia przykładowych bogów rzymskich i ich atrybuty • wymienia zabytki architektury charakterystyczne dla starożytnych Rzymian	Uczeń: • wymienia osiągnięcia starożytnych Rzymian • przedstawia funkcje przykładowych budowli rzymskich	Uczeń: • wymienia poetów i historyków rzymskich oraz tytuły ich dzieł • wyjaśnia znaczenie atrybutów poszczególnych bogów rzymskich	Uczeń: • przedstawia wpływy greckie w kulturze rzymskiej • przedstawia wpływ kultury rzymskiej na ludy podbite przez Rzymian	Uczeń: • podaje przykłady budowli rzymskich, które przetrwały do dzisiaj, i wyjaśnia, czy pełnią one taką samą funkcję
17. Narodziny chrześcijaństwa	Uczeń: • przedstawia naukę Jezusa • zna definicję religii monoteistycznej	Uczeń: • pokazuje Jerozolimę na mapie • przedstawia główne zasady judaizmu	Uczeń: • opisuje położenie Palestyny na mapie • wymienia najważniejsze wydarzenia z wczesnej historii Izraelitów • charakteryzuje	Uczeń: • pokazuje na mapie szlaki wędrówek Żydów • wyjaśnia, czym różni się judaizm i chrześcijaństwo od innych religii Starożytnego	Uczeń: • wymienia przykładowe symbole judaizmu i chrześcijaństwa oraz wyjaśnia ich znaczenie

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
			sytuację Żydów w czasach Jezusa	Wschodu	
18. Rozwój chrześcijaństwa i zmierzch starożytności	Uczeń: - wyjaśnia, co to jest Stary i Nowy Testament - wymienia przykładowe przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego	Uczeń: - przedstawia działalność św. Pawła - przedstawia położenie chrześcijan w Cesarstwie Rzymskim w IV w. - wyjaśnia, co przyczyniło się do upadku cesarstwa zachodniorzymskiego	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego chrześcijaństwo zyskiwało wyznawców - wyjaśnia, co spowodowało podział cesarstwa na wschodniorzymskie i zachodniorzymskie	Uczeń: - przedstawia położenie chrześcijan w Cesarstwie Rzymskim i jego zmianę w IV w. - wyjaśnia, co przyczyniło się do zmiany pozycji chrześcijaństwa w Cesarstwie Rzymskim w IV w.	Uczeń: przedstawia prześladowania chrześcijan za panowania cesarza Nerona i postać św. Piotra